

Martí Martorell

REPÀS DE LA TEMPORADA 2004-2005

Advertiment previ: aquests darrers mesos no m'ha estat possible anar al cinema tant com m'hauria agradat assistir-hi i, per tant, m'ha estat impossible parlar de pel·lícules que, segons el que me n'ha dit altres companys, tant de bo haguessin pogut passar per aquesta secció. Són produccions com ara *La Demoiselle d'honneur*, (La dama de honor, Claude Chabrol), *Omagh* (Pete Travis) o *Land of Plenty* (Tierra de abundancia, Wim Wenders).

Si s'ha de resumir la temporada cinematogràfica 2004-2005 en una sola paraula, el substantiu més apropiat que la definiria és 'desequilibri'. Per què? Al costat de pel·lícules que no passaran sense pena ni glòria —com *Code 46* (Código 46, Michael Winterbottom), *Kingdom of Heaven* (El reino de los cielos, Ridley Scott) o *Un long dimanche de fiançailles* (Largo domingo de noviazgo, Jean-Pierre Jeunet)—, hi ha tres grans obres que de ben segur passaran amb bona nota la prova del pas del temps: *Bin-jip* (*Hierro 3*, Kim Ki-Duk), *2046* (Wong Kar-Wai) i *Million Dollar Baby* (Clint Eastwood).

La pel·lícula del director Kim Ki-Duk s'allunya tant de la truculència de *Seom* (La isla, 2000), com de la dolçor un punt embafadora de *Bom, yeorum, gaeul, gyowood, geurico, bom* (Primavera, verano, otoño, invierno... y primavera, 2003), estrenada també dins aquesta mateixa temporada i de la qual podeu llegir la crítica al número de novembre. Ara bé, tampoc no és el punt intermedi entre les visions que ofereixen les dues pel·lícules tot just esmentades, sinó que més aviat és un altre tipus de recerca visual i narrativa que ha emprès Kim Ki-Duk i que l'allunya tant de la turbulència com de la pusil·lanimitat. De fet, l'estranya parella protagonista, un universitari que viu de préstec en cases temporalment buides, sense que els propietaris en sàpiguen res, a canvi d'arreglar-los la casa, i una dona maltractada, no parlen, tret d'una frase curta que pronuncia la protagonista gairebé al final. Per contra, els altres personatges que els donen el contrapès parlen i parlen i, com més antipàtics són, més i més xerraires esdevenen. Per reblar el clau,

Hierro 3.

el director també juga amb la incertesa, quan ens fa dubtar de si el final és somiat o real. *Bin-jip* és, en suma, un molt bon exemple que el cinema asiàtic és a hores d'ara el que es mostra més lliure de les subjeccions i les convencions narratives que llastren moltes de vegades el que prové del món occidental.

Un altre exemple excel·lent, fins i tot superior al de *Bin-jip*, i també de l'àrea asiàtica, és *2046*, segona part de l'excel·lent *In the Mood for Love* (Deseando amar), pel·lícula que va fer famosa a Europa i Amèrica del Nord el director Wong Kar-Wai. Revisada ara, gràcies a l'edició en DVD, en versió original (perquè a Mallorca només la vàrem poder veure en una versió doblada feta de mala gana), he de dir que la pel·lícula hi surt guanyant en tots els aspectes i que es capta més coherència de la que un primer visionat permet copsar. Com ja vaig dir el mes de gener, *2046* permet endevinar que segurament la propera pel·lícula d'aquest director —sembla que amb el nom de *The Lady from Shanghai*— prendrà uns camins divergents als quals ens té acostumats, però en qualsevol cas veure *2046* constitueix un plaer estètic i intel·lectual.

I dels Estats Units arriba l'altra gran pel·lícula, *Million Dollar Baby*, molt allunyada de les dues obres anteriors, però que demostra que encara és possible poder gaudir sincerament una història segons les estructures del cinema clàssic. En aquest sentit, no s'ha d'oblidar que Clint Eastwood no està tan enfora de David Wark Griffith, perquè el rea-

litzador d'*Intolerance*, del molt llunyà 1916, va tenir Raoul Walsh com a actor i segon director en algunes pel·lícules; Don Siegel també va ser col·laborador de Walsh durant els anys quaranta i, a la vegada, també va ser el mentor de Clint Eastwood com a director, després d'haver-lo tingut com a actor principal. És per aquest motiu que no és d'estranyar que les dues darreres pel·lícules de Clint Eastwood (*Mystic River* i *Million Dollar Baby*), estrenades amb a penes un any de diferència, sàpiguen tocar molt bé els ressorts d'un cinema que fa dels silencis i de les el·lipsis fonts de creació constant. *Million Dollar Baby* és la revisió crítica de la idea del somni americà i, a partir de situacions previsible, en capgira el sentit, per fer un retrat cru i molt dur d'un home turmentat durant massa anys. L'única crítica que es pot fer de la pel·lícula és l'excessiva informació de caire pejoratiu que es dona de la família de la protagonista, mostrada com un grup de sangoneres sense sentiments.

Quant a la producció europea, sense haver pogut veure *Confidences trop intimes* (*Confidencias muy íntimas*, Patrice Leconte), de la qual m'han arribat crítiques molt favorables, la més destacable ha estat la producció alemanya *Der Untergang* (*El hundimiento*), d'Oliver Hirschbiegel. Aquesta aproximació als darrers dies de vida de Hitler, rigorosa segons els historiadors, té la virtut que, malgrat ser quasi un muntatge teatral, esdevé una pel·lícula amb un ritme ben mesurat, sense alts ni baixos, amb bona

direcció i que defuig els estereotips que n'haurien perjudicat el resultat final. Quant al cinema espanyol en concret, la representació ha estat ben poc atractiva, tret de *Mar adentro*, una pel·lícula que, malgrat alguns punts dèbils, representa en la trajectòria d'Amenábar un gir interessant i sembla que insinua unes produccions futures captivants si corregeix un excés de «bona intenció» que impedeixen arrodonir-ne el conjunt.

Una constatació que a hores d'ara no és cap sorpresa: Woody Allen pot fer una pel·lícula cada any sense mostrar signes de repetició constant. *Melinda & Melinda* té tot allò que ja és familiar a l'espectador habitual d'aquest director —sobretot el món de la parella, amb l'adulteri com a tema sempitern—, però aprofundeix amb molta incisió i perspicàcia en allò que separa subtilment la comèdia de la tragèdia. En resum, *Melinda & Melinda* és la millor pel·lícula d'Allen des de l'esplèndida *Deconstructing Harry*, estrenada ja fa vuit anys.

Dues recomanacions «estranyes», però que no convé deixar de banda: *American Splendor* (Shari Springer Berman i Robert Pulcini) i *The Life Aquatic with Steve Zissou* (Wes Anderson), dues

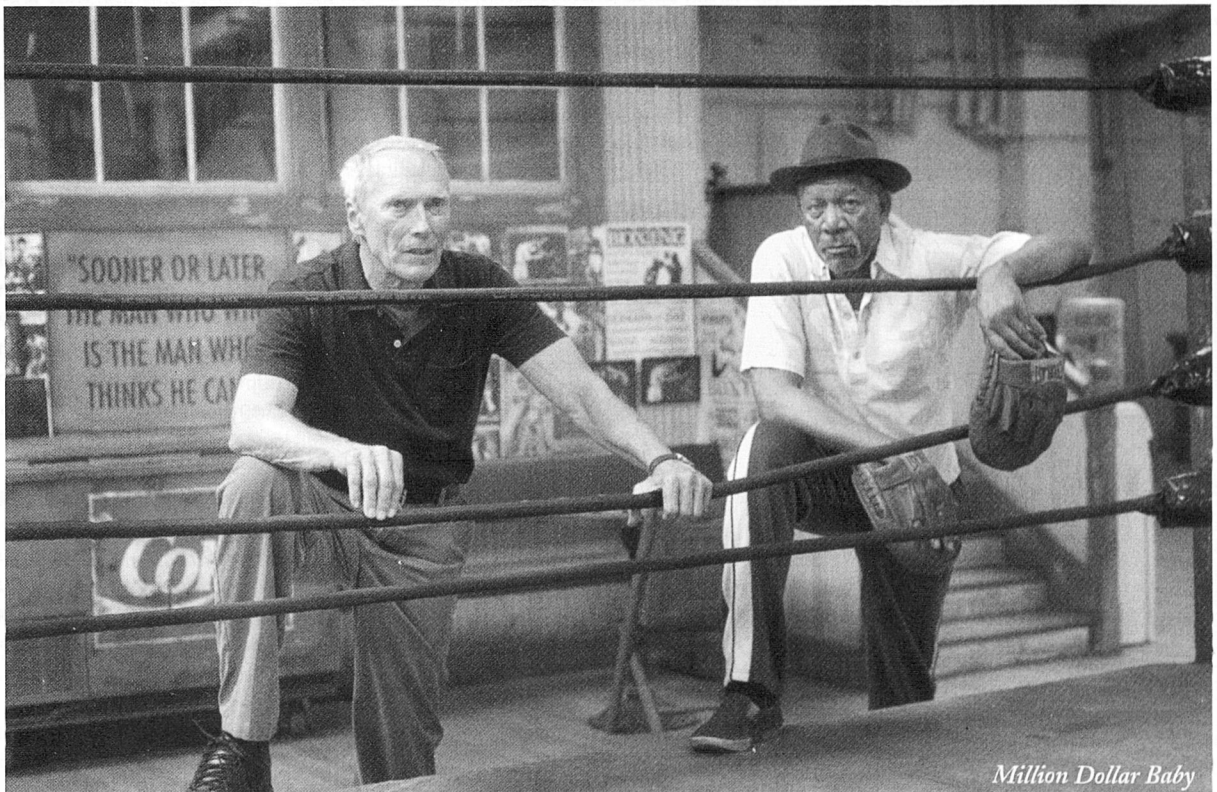

2046.

produccions nord-americanes molt recomanables, reflexió crua sobre la vida i el món del còmic la primera; inclassificable la segona, però una experiència cinematogràfica divertida, insòlita, i, especialment, captivadora.

Finalment, una referència al cinema d'animació, que també ha mantingut

una tònica irregular. Tan sols se'n salva *The Incredibles* (Brad Bird), amb un concepte d'animació que per primera vegada fa oblidar que està realitzada amb ordinador i, per damunt de tot, la millor reflexió seriosa sobre el món dels superherois que ha fet el cinema durant molts d'anys. ■

Million Dollar Baby